הלכה · משנה תורה · מפרשים · בן אריה · ספר שופטים

בן אריה על משנה תורה, הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

הרב זאב בן אריה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

בן אריה על משנה תורה, הלכות סנהדרין והעונשין המסורין להם

הרב זאב בן אריה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/בן-אריה-על-משנה-תורה-הלכות-סנהדרין-והעונשין-המסורין-להם/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק ד 4
הלכה א 4
הלכה ח 4
פרק ז 4
הלכה ב 4
הלכה ז 4
פרק יב 4
הלכה ד 4
פרק יד 4
הלכה ב 4
פרק טז 5
הלכה ו 5
פרק יז 5
הלכה ח 5
פרק יט 6
הלכה ב 6
פרק כג 6
הלכה ו 6

פרק ד

הלכה א

לח"מ: ומה שאמר רבינו צריך שיהי' אחד מהם סמוך כלומר כו' כמבואר בפרקים הבאים. נ"ב ע' תוס' יו"ט פרק ראשון דסנהדרין משנה ד"ה סמיכות כו' שמגיה שצ"ל ברמב"ם שיהי' כל אחד מהם סמוך וכלשון שכתב בפי' המשנה סנהדרין שם במתני' סמיכת חכמים כו' לפי שנצטרך שיהי' כל אחד מהם סמוך וע"ש:

הלכה ח

כ"מ: צ"ע מנין לרבינו כו' לכל הדברים. נ"ב והוא בירושלמי פ"ק דחגיגה ה' ח' ע"ש וכ"כ לחם משנה:

פרק ז

הלכה ב

נגמר הדין והוציא הממון כו'. נ"ב ע' רדב"ז חלק שני בלשונות הרמב"ם סי' פ"ב שכתב שט"ס הוא וצ"ל נגמר הדין להוציא. בלמד. וזה הנכון ע"ש [ונקט כן לרבותא דאפי' להוציא שהוא כמו אתן לך ג"כ אינו יכול לחזור בו]:

הלכה ז

יש לך ראי' אמר אין לי ראי' ודנו אותו וחייבוהו. נ"ב אמר אין לי ראי' אע"פ שמצא אח"כ אינו כלום ואין צריך לומר אם אמרו לו יש לך עדים ואמר אין לי עדים יש לך ראי' ואמר אין לי ראי' ודנו כו' כן הגיה בסמ"ע סי' כ' ס"ק ב' ע"ש:

פרק יב

הלכה ד

כסף משנה: ישבה על המשבר קודם שנגמר הדין כו'. נ"ב ע' תוס' שם [ערכין ז' ע"א שהשיגו על פרש"י ע"ש]:

פרק יד

הלכה ב

ואין רשות למלך להרוג אלא בסייף לבד. נ"ב תוספתא סוף פ"ט דסנהדרין. הרשות לא נתן לה אלא סייף בלבד וירושלמי ר"פ ארבע מיתות [וע"ע לקמן ברמב"ם ה' מלכים פ"ג ה' ח'. וע' זוהר משפטים ק"ז ע"ב וז"ל וכתוב (מלכים א ב':ח') ואשבע לו כו' אם

אמיתך בחרב מאי בחרב וכי שמעי טפשא הוה דאלו הכי אומי לי' דלא יומא בחרב לא אבל בחנית ובגירא אין אלא כו' ע"ש מה שתירץ. ומה שהקשה וכי טפשא הוה כו' היינו דגם במיתות של ב"ד אמרו אם אינו יכול להמיתו בזה מותר להמיתו בכל מיתה שיכול וכמ"ש הרמב"ם ה' סנהדרין פי"ד ה' ח'. וכן הוא בסייף הניתן לרשות שמותר לרשות להרוג המורדים והקמים כנגדם בחנית וחצים וכל דרכי המלחמה וזה פשוט ולא נאמר סייף רק לכתחילה היכא דאפשר בקל ואם נשבע לו בחרב ואינו יכול בחרב מותר לו וודאי בחנית וחצים ולכן מקשה כנ"ל. ועוי"ל שבכלל סייף שניתן לרשות הוא ג"כ חנית וחצים שהם עיקר דרכי המלחמה ואשר בהם כובשים את הרעים ועוצרים בעדם [וע' סנהדרין נ"ב ב'] ולכן מקשה בזוהר על לשון זה שהי' אפשר לדוד למצוא טענה ואמתלא שלא יעבור על שבועתו שכוונתו בשבועתו היתה רק בחרב דווקא ולכן מקשה וכי טיפשא הי' וכו' דלא יימא כו' וע' קידושין מ"ג א' מה חרב בני עמון אי אתה נענש עליו אף כו' מ"ט מורד במלכות הוה כו' ושם הי' חצים כמ"ש שמואל ב' י"א פסוק כ"ד ויורו המורים כו' וגם אורי' החתי מת. וע' לעיל ה' סנהדרין פרק י"ח הלכה ו' וע' חתם סופר אורח חיים סי' ר"ח סוף ד"ה עכ"פ בהא נחתינן כו'. ועוי"ל דמ"ש הרמב"ם שם פי"ח ה"ו או דין מלכות הי' קאי רק על דבר השני על דוד לגר עמלקי שבעכן כן מפורש במקרא שציווהו ד' לדון ע"פ הגורל (יהושע ז' ט"ו) והיתה הוראת שעה:

פרק טז

הלכה ו

האיסור עצמו בעד אחד יוחזק כיצד כו'. נ"ב ירושלמי סוטה פרק ו' ה' ב' [וע"ע ברמב"ם ה' איסורי ביאה פ"א ה' כ"ב]:

פרק יז

הלכה ח

כ"מ: אמר רב חגי מוטב כו'. נ"ב ע' הנוסחא הנכונה בירושלמי סנהדרין פרק כהן גדול ה' א' ובאגדת שמואל פרק ז'. ולזה כיון בעל מגדול עוז אלא שט"ס בדבריו ע"ש:

פרק יט

הלכה ב

בלחם משנה: מאין יצא לו דזר שאכל תרומה טמאה במיתה כו'. נ"ב ע' תוספתא פרק ששי דתרומות מ"ה ובירושלמי פ"ב ה"א דבכורים מבואר כדברי רבינו וז"ל התוספתא שם באוכלי תרומה לזרים טהור שאכל את הטהור וטהור שאכל את הטמא וטמא שאכל את הטהור וטמא שאכל את הטמא כולם במיתה ובאוכלי תרומה לכהנים טהור כו' ע"ש וכן הוא בירושלמי דביכורים שם וז"ל מתניתא מסייע לי' לר' יוחנן אוכלי תרומה בזדון טהור שאכל טהור וטמא שאכל טמא וטהור שאכל טמא וטמא שאכל טהור בעון מיתה. אוכלי תרומה בכהנים טהור שאכל כו' כמו שהוא בתוספתא הנ"ל [וכוונת הירושלמי להתוספתא הנ"ל] ומה דאיתא בירושלמי שם אוכלי תרומה בזדון הוא ט"ס וצ"ל אוכלי תרומה בזרים וכמו שהוא בתוספתא שם וכן העתיק בערוך ערך טען את התוספתא הנ"ל והירושלמי ביכורים הנ"ל אוכלי תרומה בזרים טהור כו': [וע"ע מה שכתבנו בה' תרומות פרק ששי הלכה ו']:

פרק כג

הלכה ו

ואם לא הי' מכיר את שום אחד מהם כו' אין לך דיין צדיק כמוהו. נ"ב ע' ירושלמי גיטין פרק תשיעי סוף הלכה ח' אמר ר' חגי צריכין הדיינים שיהיו מכירין את הנידונין מעשה הי' וזייפו עכ"ל וע' בקרבן עדה שם בשיורי קרבן שהקשה משם לכאן ולענ"ד הדין דהכא של הרמב"ם איירי שפוסק להם הדין והם מקיימים הדין ואינו נותן להם פסק דין בכתב ובזה א"צ להכיר אותם שאין יכולים לזייף. אבל הירושלמי איירי שרוצין שיתנו להם פסק דין בזה צריכים להכירם שלא יזייפו הפסק דין על אחרים וכהא דתנן בפרק גט פשוט (בבא בתרא דף קס"ז) ובלבד שיהי' מכירן וכדאיתא בה' מלוה ולוה פ' כ"ד ה"ג. ובחו"מ סי' ל"ט סעיף ז' וסי' מ"ט סעיף ב':